

ਇਹ ਗੁਮਰਾ ਜੀਵਣਾ

ਬਰਾਬਰਤਾ 30-3-96

ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲੇ ਨਾਅਰਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਫੇਰ ਉਸ ਨਾਅਰੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਲਾਮਬੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਸ ਨਾਅਰੇ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੁੱਗ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਵੱਧਣ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇ, ਇਹ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਦਿਆ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਾਡਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਗੱਲ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਾਅਰਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਸੰਕਲਪ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਾ ਭਾਵੇਂ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਹੈ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਫਿਰਕੇ ਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ 11 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਹੱਕ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰਾ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸੱਤ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਹਨ। ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ 7 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬੱਚਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ 700 ਰੁਪਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਬੱਚਾ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਘਾਹੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਘਾਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੱਡੇ। ਇਹ ਵਿਤਕਰੇ ਖਤਮ ਹੋਣ, ਇਹਦੇ ਲਈ ਨਾਅਰਾ ਉੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 11 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮੰਗ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧੀ ਦੱਸੇ, ਲਾਮਬੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਕਿਊਬਾ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕ

ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੈਂਕੜਬਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਈਨ ਮੰਨਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਅਣਖ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਉਹਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਲੋਵੇ, ਉਹਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹਰ-ਹੀਲਾ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੁਣ ਕਿਊਬਾ ਹੈ। ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਕਿਊਬਾ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰੇਗਾ ਅਮਰੀਕਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵਾਲੀ ਹਰਕਤ ਸਮਝੇਗਾ। ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਕੌਮਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ ਹੈਂਕੜਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ। ਅੱਜ ਕਿਊਬਾ ਦੀ ਵਾਰੀ ਹੈ, ਕੱਲ੍ਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੈਂਕੜਬਾਜ਼ ਅੱਗੇ ਝੁੱਕਣਾ ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਨਹੀਂ। ਕਿਊਬਾ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਸਾਫ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਰ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਝੁਕਣਗੇ ਨਹੀਂ।

ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਮੈਚ

ਕ੍ਰਿਕਟ ਹੁਣ ਖੇਡ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁਏਬਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਲੰਕਾ ਦਾ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਚ ਜੋ ਮੈਚ ਹੋਇਆ ਉਹ ਗੁਲੜਬਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਮੈਚ ਲੰਕਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੈਚ 'ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਕਾ ਮੈਚ ਜਿੱਤਿਆ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ ਮੈਚ ਉਹਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਚ ਤਾਂ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਖੇਡਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਲੜਬਾਜ਼ੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੁਏ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਹਮੇਤੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਖੇਡ ਤੇ ਖੇਡ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਮਲੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।